

Sprawy C-354/20 PPU (L) i C-412/20 PPU (P)

Okoliczności faktyczne

Wnioskodawca z Francji, żonaty z Polką, przeprowadza się z Polski do Francji w 2001 roku. Zarządca budynku, w którym mieści się mieszkanie żony wnioskodawcy, wnosi przeciwko wnioskodawcy sprawę o zniesławienie, jednak ten nie odpowiada na wezwania sądu, w związku z czym sąd nakazuje, aby wnioskodawcę tymczasowo umieścić w areszcie oraz aby wydać list gończy w celu ustalenia miejsca pobytu i zatrzymania wnioskodawcy. Wnioskodawca wraz z rodziną wybiera się na wakacje do Polski, gdzie zostaje zatrzymany podczas rutynowej kontroli paszportowej i umieszczony w areszcie. Jego wniosek o zapewnienie tłumacza ustnego z ambasady francuskiej i adwokata zostaje odrzucony.

Po potwierdzeniu przez sąd miejsca zamieszkania wnioskodawcy (stałe miejsce zamieszkania we Francji) oraz faktu, że wezwania zostały wysłane na niewłaściwe adresy (adres jego żony i niewłaściwy adres, pod którym wnioskodawca nigdy nie mieszkał), pojawiają się następujące wątpliwości:

Wnioskodawca nie wiedział o postępowaniu karnym

Wnioskodawca nie otrzymał prywatnego aktu oskarżenia

Wnioskodawca nie został poinformowany o swoich prawach i obowiązkach jako oskarżony

Nie było uzasadnionych podstaw do oskarżenia o zniesławienie

Bez względu na wyrok sądu, karą za zniesławienie mogła być wyłącznie grzywna, a nie kara pozbawienia wolności.

Okoliczności faktyczne

Wnioskodawca nie wiedział o postępowaniu karnym

Wnioskodawca nie otrzymał prywatnego aktu oskarżenia

Wnioskodawca nie został poinformowany o swoich prawach i obowiązkach jako oskarżony

Nie było uzasadnionych podstaw do oskarżenia o zniesławienie

Bez względu na wyrok sądu karą za zniesławienie mogła być wyłącznie grzywna, a nie kara pozbawienia wolności.

Ocena Trybunału

Art. 5 Konwencji gwarantuje podstawowe prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego [...] Każdy ma prawo do ochrony tego prawa, to znaczy nie może zostać pozbawiony wolności, ani pozostawać w stanie pozbawienia wolności. Zgodnie z art. 5 ust. 1 każde pozbawienie wolności musi być dokonywane zgodnie z celem, jakim jest ochrona jednostki przed arbitralnością, ponieważ co do zasady żadne zatrzymanie, które jest arbitralne, nie jest zgodne z art. 5 ust. 1...

»»» Czy zatrzymanie było zgodne z prawem?

»»» Czy zatrzymanie jest zgodne z procedurą przewidzianą przez prawo [krajowe]?

»»» Czy zatrzymanie spełnia wymogi proporcjonalności?

Zastosowanie środków alternatywnych w miejsce zatrzymania

Ust. 56 *Ladent przeciwko Polsce*

...władze krajowe powinny zawsze rozważyć możliwość zastosowania innych, mniej restrykcyjnych środków niż zatrzymanie. W omawianej sprawie sąd rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia nie rozważył możliwości zastosowania innych środków zapobiegawczych niż zatrzymanie. W związku z tym Trybunał stwierdza, że nakaz zatrzymania wydany wobec wnioskodawcy w tych okolicznościach nie może być uznany za proporcjonalny środek mający na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu postępowania karnego, mając na uwadze w szczególności drobny charakter przestępstwa, które ten miał popełnić (zob. *mutatis mutandis*, *Ambruszkiewicz*, cytowany powyżej, ust. 32).

Choć z art. 2 ust. 2 decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu nadzoru jasno wynika, że nie ustanawia on prawa do stosowania nadzoru w miejsce zatrzymania, sądy są jednak zobowiązane do uwzględnienia możliwości zastosowania europejskiego nakazu nadzoru.

W powyższej sprawie Trybunał wskazuje, że zatrzymanie musi spełniać „wymóg proporcjonalności”, który jest zapisany w art. 5 ust. 1 (c) Konwencji, aby rozważyć, czy zatrzymanie wnioskodawcy w areszcie było absolutnie konieczne w celu zapewnienia jego obecności na rozprawie i czy inne, mniej restrykcyjne środki mogły być wystarczające w tym celu.

EIPA

European
Institute of
Public
Administration

Finansowany przez Unię Europejską. Poglądy i opinie wyrażone w niniejszym opracowaniu należą wyłącznie do jego autora i nie muszą odzwierciedlać stanowiska Unii Europejskiej lub Komisji Europejskiej. Unia Europejska i organ udzielający dotacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

**Funded by
the European Union**

